សេចក្តីសង្ខេប

ឯកសារការងារ
ការពិនិត្យដំបូង និងវិធីសម្រាប់រៀបចំប្រព័ន្ធព័ត៌មានធានាសុវត្ថិភាពក្រោមសកម្មភាពរេដបូកនៅកម្ពុជា

ឯកសារការងារនេះចែកចេញជាពីរភាគ។

ភាគ១៖ គឺជារបាយការណ៍មេ ដែលបង្ហាញពីសាវតា ទស្សនទាន និងការវិភាគ ផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវនៅកម្ពុជា ការពិនិត្យមើលមេរៀននានាដែលបានពីប្រទេសមួយចំនួនដែលអនុវត្តរេដបូក និងពីអង្គការអន្តរជាតិនានា។ ឯកសារនេះថែងអំពីតម្រូវការឲ្យមានប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពក្រោមសកម្មភាពរេដបូក ផ្តល់ព័ត៌មានរួមអំពីសេចក្តីសម្រេចនានារបស់ UNFCCC ដែលទាក់ទងនឹងក្របខ័ណ្ឌនៃប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពនៅកម្រិតសកល ការដកស្រង់យកមេរៀននានាពីកម្ពុជា និងអាស៊ី និងការលើកស្នើឲ្យមានវិធីមួយ ដើម្បីរៀបចំព័ត៌មានអំពីប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពសម្រាប់កម្ពុជា។ ឯកសារនេះទទួលស្គាល់អំពីតម្រូវការឲ្យមានការស្រាវជ្រាវ និងការវិភាគបន្ថែម និងបានស្នើថា ការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនៅជំហានដំបូង គួរតែបានប្រើប្រាស់សម្រាប់កែលម្អវិធីនេះជាបន្ថែមទៀត ដើម្បីរួមចំណែកទៅក្នុងដំណើរការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រជាតិរេដបូកនៅកម្ពុជា។

ភាគ២៖ ផ្នែកនេះមានឧបសម្ព័ន្ធសម្រាប់ភ្ជាប់នឹងភាគទី១។

ការអះអាង

អ្នកនិពន្ធ

លេខាធិការដ្ឋានក្រុមការងាររេដបូកកម្ពុជា បានរៀបចំរបាយការណ៍នេះ ដោយរួមបញ្ចូលទាំងវិភាគទានពីបណ្ឌិត ម៉ូអ៊ីកូ សៃតូ ចេនសេន (UNDP នៅកម្ពុជា) លោក ងួន ភក្តី (សកលវិទ្យាល័យភ្លាក) លោកឈុន ជីលុច (រដ្ឋបាលព្រៃឈើ)ណាអូមី ម៉ាតស៊ូ (ការិយាល័យ TA-DG) លោក អានុប៉ាម បាទីយ៉ា (UNDP នៅកម្ពុជា) អ៊ុច គឹមលី (UNDP នៅកម្ពុជា) និងចេះ សុភាព (ការិយាល័យ TA-DG)។ ជំពូកស្តីពីមេរៀនដែលទទួលបានពីកម្ពុជា ត្រូវបានរៀបរៀងឡើង ដោយផ្អែកលើការងារនៅតាមចំណុចភូមិសាស្ត្រ ដែលលោក ឈុន ជីលុច និង លោក ងួន ភក្តី បានអនុវត្ត ស្តីពីវិធីសាស្ត្រប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពនៅក្នុងគម្រោងសាកល្បងរេដបូកចំនួនពីរនៅកម្ពុជា។ ទស្សនៈដែលបានសំដែងនៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ គឺជារបស់អ្នកនិពន្ធ និងពុំតំណាងឲ្យទស្សនៈរបស់ស្ថាប័ននៃអ្នកនិពន្ធឡើយ។

សេចក្ដីសង្ខេប

សេចក្ដីសម្រេចរបស់ UNFCCC លើកទឹកចិត្តដល់ប្រទេសនានា នៅពេលអនុវត្តសកម្មភាពរ៉េដបូក ត្រូវជម្រុញ និងគាំទ្រដល់ប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាពទីក្រុងកានគុន។ ប្រទេសដែលចូលរួម ត្រូវ ១)បកស្រាយ និងគោរពតាមគោលការណ៍ទាំងប្រាំពីរនៃប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាពទីក្រុងកានគុន ២)បង្កើតប្រព័ន្ធព័ត៌មានស្ដីពីការជានាសុវត្ថិភាព(SIS) និង ៣) រាយការណ៍អំពីថាតើមានការបកស្រាយ និងគោរពបែបណា តាមប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពទាំងនេះ នៅក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន។

ឯកសារនេះមានបំណងបង្ហាញជូនរបកគំហើញពីការស្រាវជ្រាវអំពីវិធីជានាសុវត្ថិភាពក្នុងគម្រោងសាកល្បងរ៉េដបូកនៅកម្ពុជា ដកស្រង់មេរៀនពីទម្លាប់អនុវត្តល្អៗ និងដែលបានរកឃើញថ្មីៗពីប្រទេសមួយចំនួននៅអាស៊ី និងបង្ហាញវិធីមួយដែលនឹងរួមចំណែកទៅក្នុងដំណើរការនៃការរៀបចំប្រព័ន្ធព័ត៌មានដើម្បីជានាសុវត្ថិភាពសម្រាប់កម្ពុជា។

ហានិភ័យសង្គម និងបរិស្ថានដែលអាចកើតមានបណ្ដាលពីរ៉េដបូក និងហេតុផលដែលនាំឲ្យមានប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាព

ហានិភ័យសង្គម សំដៅលើផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានមកលើពលរដ្ឋជាជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ដែលរស់នៅក្នុង និងជិតព្រៃឈើ។ ហានិភ័យបរិស្ថាន គឺជាផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានមកលើ ជីវៈចម្រុះនិងសេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីបណ្ដាលពីការបម្លែងព្រៃធម្មជាតិ និងហានិភ័យនៃការវិលទៅរកស្ថានភាពដូចពីមុន បន្ទាប់ពីមានសកម្មភាពរេដបូក និងការលេចធ្លាយ ។

ប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាពរេដបូកមានគោលដៅ ធ្វើឲ្យប្រាកដថា រេដបូកកាត់បន្ថយហានិភ័យ និងផ្ដល់អត្ថប្រយោជន៍។ ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យ យ៉ាងហោចណាស់គេរំពឹងថា ប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាព អាចបញ្ចៀស លុបបំបាត់ ឬកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើសង្គម និងបរិស្ថានពីសកម្មភាពគម្រោងរេដបូក។ ដើម្បីបង្កើនអត្ថប្រយោជន៍ ប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាពត្រូវរួមចំណែកផ្ដល់អត្ថប្រយោជន៍បន្ថែម ដូចជាកែលម្អអភិបាលកិច្ចព្រៃឈើ ពង្រឹងសន្តិសុខលើកម្មសិទ្ធិ ឱកាសការងារ និងការកែលម្អសេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងជីវៈចម្រុះ។

ក្របខ័ណ្ឌនៃប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាពនៅកម្រិតសកល

ក្របខ័ណ្ឌនៃប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាពដែលមាននៅកម្រិតសកលរួមមាន៖ UN-REDD៖ គោលការណ៍និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសង្គមនិងបរិស្ថាន(SEPC); FCPF របស់ធនាគារពិភពលោក៖ ការវាយតម្លៃយុទ្ធសាស្ត្របរិស្ថាននិងសង្គម (SESA); សម្ព័ន្ធភាពអាកាសធាតុ សហគមន៍ និងជីវៈចម្រុះ (CCBA) និងអង្គការ CARE អន្តរជាតិ៖ ស្តង់ដារសង្គម និងបរិស្ថានសម្រាប់រេដបូក (SES)។

ប្រព័ន្ធ SEPC ត្រូវបានរៀបចំឡើងជាក្របខ័ណ្ឌណែនាំ ដែលបានផ្អែកលើប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាពក្រុងកានគុន។ SESA ត្រូវបានរៀបចំឡើងក្នុងបំណងឆ្លើយតបនឹងគោលនយោបាយ និងនីតិវិធីអនុវត្តរបស់ធនាគារពិភពលោក។ សម្រាប់ SEPC គេគ្មានចែងអំពីដំណើរការដែលត្រូវគោរពតាមឡើយ។ គោលបំណងនៃប្រព័ន្ធនេះគឺការផ្ដល់ជាឧបករណ៍មួយសម្រាប់ប្រទេសនានាធ្វើការបកស្រាយអំពីប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាពក្រុងកានគុន។ ប្រព័ន្ធទាំងបីនេះមានភាពស្របគ្នានឹងប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពក្រុងកានគុន ទោះបីក្របខ័ណ្ឌជានាសុវត្ថិភាពនីមួយៗស្នើឲ្យប្រើប្រាស់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យខុសៗគ្នាសម្រាប់ការបញ្ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាពរបស់ជាតិក៏ដោយ។

មេរៀនទទួលបានពីវិធីសាស្ត្រជានាសុវត្ថិភាពនៅកម្ពុជា និងអាស៊ី

មេរៀនពីគម្រោងសាកល្បងរេដបូកចំនួនពីរ ពោលគឺ ព្រៃសហគមន៍នៅឧត្តរមានជ័យ និងគម្រោងព្រៃការពារនៅសីម៉ា បានបង្ហាញដូចតទៅ៖

- ការបញ្ជាក់កម្មសិទ្ធិដី មានសារៈសំខាន់ណាស់ ប៉ុន្តែត្រូវការពេលវេលា ហិរញ្ញវត្ថុ និងធនធានមនុស្ស
- ដើម្បីអនុវត្ត FPIC ឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព ទាមទារឲ្យមានការអនុវត្តកិច្ចការបន្ថែម ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹងក្នុងចំណោមសមាជិកសហគមន៍ទាំងអស់ អំពីរេដបូក និងកិច្ចព្រមព្រៀងនានា ដែលបានធ្វើឡើងក្នុងចំណោមអ្នកពាក់ព័ន្ធខុសៗគ្នានៅក្នុងរេដបូក
- ការបង្កើននូវការរំពឹងទុកអំពីការទូទាត់រេដបូក អាចបង្កហានិភ័យដែលធ្វើឲ្យសហគមន៍បាត់បង់ទឹកចិត្តចូលរួមនៅក្នុងរេដបូក លើកលែងតែការលើកទឹកចិត្តខាងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបានផ្តល់ឲ្យតាមការសន្យា
- ត្រូវពង្រឹងការតាមដានផលប៉ះពាល់ពីរេដបូកមកលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ជីវៈចម្រុះ និងជាពិសេស សហគមន៍។

មេរៀនសំខាន់ៗដែលទទួលបានពីប្រទេសវៀតណាម និងឥណ្ឌូនេស៊ី អាចផ្តល់ជាព័ត៌មានសម្រាប់ការរៀបចំប្រព័ន្ធព័ត៌មានស្តីពីការធានាសុវត្ថិភាព (SIS) ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់កម្ពុជា ពោលគឺ យ៉ាងហោចណាស់ ត្រូវតែមានការគាំទ្រ និងការជម្រុញបន្ថែមដល់ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពក្រុងកាន់គុន ប៉ុន្តែអាចនៅត្រូវការឲ្យបង្កើតលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ និងសូចនាករមួយចំនួន ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីទស្សនៈវិស័យរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងវិធីសាស្ត្រសម្រាប់ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរបស់ជាតិ។ ប្រការសំខាន់គឺត្រូវកំហិតលើចំនួនគោលការណ៍ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ និងសូចនាករ ដើម្បីរក្សាកម្រិតនៃការតាមដាន និងការធ្វើរបាយការណ៍ ឲ្យស្ថិតក្នុងកម្រិតដែលអាចធ្វើបាន។

ការវិភាគភាពខ្វះចន្លោះនៃគោលនយោបាយ ច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានា

ការវិភាគមួយអំពីភាពខ្វះចន្លោះនៃគោលនយោបាយ ច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានា(PLRs) ដែលមានស្រាប់នៅកម្ពុជា និងសំណើគោលការណ៍ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យមួយចំនួនសម្រាប់កម្ពុជា បង្ហាញឲ្យឃើញថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមាន PLRs មួយចំនួនដែលអាចឆ្លើយតបនឹងគោលការណ៍ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាព ប៉ុន្តែរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អាចត្រូវពិចារណាលើ PLRs សម្រាប់ប្រការនានាដូចតទៅ៖

- ធានាថា នឹងគ្មានការប្រើប្រាស់រេដបូក ដើម្បីបម្លែងព្រៃធម្មជាតិទៅជាព្រៃដាំ
- ដោះស្រាយហានិភ័យនៃការវិលទៅរកស្ថានភាពដូចពីមុន បន្ទាប់ពីមានសកម្មភាពរេដបូក
- ដោះស្រាយនៃការលេចធ្លាយ (ការប្រើប្រាស់តំបន់ព្រៃឈើដទៃជំនួយតំបន់រេដបូក) ។

នៅមានតម្រូវការឲ្យមានការវិភាគ និងការវាយតម្លៃបន្ថែមទៀតលើគោលការណ៍ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងនេះ ដើម្បីឲ្យដឹងថាវានឹងអាចយកមកអនុវត្តបានដែរឬទេនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌជាក់ស្តែង ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងលក្ខខណ្ឌនៃប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពទីក្រុងកាន់គុន ពោលគឺ ការបកស្រាយ និងការគោរពតាមគោលការណ៍ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងនេះ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងវិធីសម្រាប់រៀបចំប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពនៅកម្ពុជា

នៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ឯកសារនេះបង្ហាញពីលទ្ធផលនានាដូចតទៅៈ

1. **គោលការណ៍ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យៈ** របាយការណ៍នេះស្នើឲ្យមានគោលការណ៍ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ សម្រាប់ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពនៅកម្ពុជា ដែលអាចផ្អែកជាសំខាន់លើប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពទីក្រុងកាន់គុន ប៉ុន្តែ ក៏បានស្នើផងដែរឲ្យរួមបញ្ចូលគោលការណ៍ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យបន្ថែម ដើម្បីអាចបញ្ចូលកង្វល់របស់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាផងដែរ (សូមអានឧបសម្ព័ន្ធ១០)។
2. **គោលនយោបាយ ច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានាៈ** ការវិភាគភាពខ្វះចន្លោះ (សូមអានឧបសម្ព័ន្ធ 11) បានសន្និដ្ឋានថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមាន PLRs មួយចំនួនរួចមកហើយដែលអាចបកស្រាយ គោលការណ៍ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យមួយចំនួនដែលបានស្នើឡើង លើកលែងតែៈ
   - ការធានាថា គ្មានការប្រើប្រាស់រេដបូក ដើម្បីបម្លែងព្រៃធម្មជាតិ ទៅជាព្រៃដាំ
   - ដោះស្រាយហានិភ័យនៃការវិលទៅរកស្ថានភាពដូចពីមុន បន្ទាប់ពីមានសកម្មភាពរេដបូក
   - ដោះស្រាយនៃការលេចធ្លាយ (ការប្រើប្រាស់តំបន់ព្រៃឈើដទៃជំនួយតំបន់រេដបូក) ។

វិធីសម្រាប់ការរៀបចំ SIS: នៅក្នុងជំហានបន្ទាប់ពីនេះ ចាំបាច់ត្រូវតែចែករំលែកលទ្ធផលទាំងនេះជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា តាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ ដើម្បីទទួលបានធាតុចូលបន្ថែម។ ជាពិសេស ត្រូវពិនិត្យមើលថាតើគោលការណ៍ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនានាដែលបានស្នើឡើងសម្រាប់ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពទាំងនេះ គ្របដណ្តប់គ្រប់កង្វល់ពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ទាំងកង្វល់សង្គម និងបរិស្ថានសម្រាប់រេដបូកឬទេ។ ការវិភាគភាពខ្វះចន្លោះនៃ PLR បានធ្វើឡើងសម្រាប់ PLRs ទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធសម្រាប់រេដបូក និងដែលចាំបាច់ត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃផងដែរអំពីថាតើសូចនាករទាំងនេះ និងវិធីសម្រាប់ការប្រមូលទិន្នន័យ មានភាពសមស្របឬទេ *(សូមអានឧបសម្ព័ន្ធ ១២)*។

ឧបសម្ព័ន្ធ១០

គោលការណ៍ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលបានស្នើឡើងសម្រាប់ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូកនៅកម្ពុជា

ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពទីក្រុងកានគុន	*គោលការណ៍ដែលស្នើឡើង*	*លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលស្នើឡើង*
a. *សកម្មភាពផ្តល់ជាការបំពេញបន្ថែមឬ មានសង្គតិភាពជាមួយគោលដៅនានានៃកម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ និងអនុសញ្ញា និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ*	*សកម្មភាពផ្តល់ជាការបំពេញបន្ថែមឬ មានសង្គតិភាពជាមួយគោលដៅនានានៃកម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ និងអនុសញ្ញា និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ*	1. *ពង្រឹងការអនុវត្ត និងការគោរពតាមគោលនយោបាយ ច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិ ព្រមទាំងអនុសញ្ញា និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិនានាឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព*
b. *រចនាសម្ព័ន្ធអភិបាលកិច្ចព្រៃឈើជាតិមានតម្លាភាពនិងប្រសិទ្ធភាព ដោយគិតគូរផងដែរអំពីច្បាប់ និងបូរណភាពដែនដីរបស់ជាតិ*	*រចនាសម្ព័ន្ធអភិបាលកិច្ចព្រៃឈើជាតិមានតម្លាភាពនិងប្រសិទ្ធភាព ដោយគិតគូរផងដែរអំពីច្បាប់ និងបូរណភាពដែនដីរបស់ជាតិ*	2. *ព័ត៌មានដែលមានតម្លាភាពនិងដែលអាចទទួលបានទាក់ទងនឹងការធ្វើផែនការនិងអនុវត្តសកម្មភាពរេដបូក ដែលរួមទាំងការគ្រប់គ្រងមូលនិធិជាតិ និងរៀបចំការលើកទឹកចិត្ត* 3. *គណនេយ្យភាពនៃស្ថាប័នទាំងអស់ដែលតំណាងឲ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដែលរួមទាំង តាមរយៈការបង្កើត និងដាក់ឲ្យប្រតិបត្តិការយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនូវយន្តការបណ្តឹងសារទុក្ខ* (Grievance mechanism)
c. *គោរពចំណេះដឹង និងសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច និងសមាជិកសហគមន៍មូលដ្ឋាន ដោយគិតគូរផងដែរអំពីកាតព្វកិច្ចពាក់ព័ន្ធជាអន្តរជាតិ កាលៈទេសៈរបស់ជាតិនិងច្បាប់ជាតិ ព្រមទាំងកត់សំគាល់ថាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិបានអនុម័តសេចក្តីប្រកាសសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច។*	*គោរពចំណេះដឹង និងសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច និងសមាជិកសហគមន៍មូលដ្ឋាន ដោយគិតគូរផងដែរអំពីកាតព្វកិច្ចពាក់ព័ន្ធជាអន្តរជាតិ កាលៈទេសៈ និងច្បាប់ជាតិ*	4. *ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជាមុននូវ* 1) *កន្លែងដែលត្រូវប្រើសម្រាប់រេដបូក និង* 2) *ក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ និងសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងតំបន់នានាដែលបានស្នើឡើង* 5. *ការអនុវត្តគោលការណ៍នៃការឯកភាពដោយគ្មានការបង្ខិតបង្ខំជាមុននិងដោយមានការយល់ដឹង សម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច* (FPIC) *និងសហគមន៍ដែលរងការប៉ះពាល់* 6. *បញ្ចៀសការបង្ខំឲ្យជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋានផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅ* 7. *គោរពប្រពៃណីជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន* • *សិទ្ធិក្នុងការប្រើប្រាស់ផលឈើ អនុផលព្រៃឈើ និងត្រីសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ក្នុងគ្រួសារ* • *សិទ្ធិប្រើប្រាស់ព្រៃឈើសម្រាប់គោលដៅវប្បធម៌របស់ខ្លួន(ព្រៃអារក្ស ព្រៃដូនតា និងព្រៃកប់សព)* • *សិទ្ធិធ្វើកសិកម្មពនេចរដោយនិរន្តរភាព និងគ្មានការពង្រីកបន្ថែម ដោយជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍ដោយមានការទទួលស្គាល់ពីរដ្ឋ។*
d. *ការចូលរួមពេញលេញ និងដោយប្រសិទ្ធភាពនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា*	*ការចូលរួមពេញលេញ និងដោយប្រសិទ្ធភាពនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា*	8. *ការចូលរួមពេញលេញ និងដោយប្រសិទ្ធភាពនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ជាពិសេសជនជាតិដើមភាគតិច និង*

ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពទីក្រុងកាន់គុន	គោលការណ៍ដែលស្នើឡើង	លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលស្នើឡើង
ជាពិសេស ជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន	ជាពិសេស ជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងស្ត្រី	សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងស្ត្រីនៅក្នុងការរៀបចំ និងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រជាតិរេដបូក និងក្របខ័ណ្ឌអនុវត្ត 9. លើកកំពស់សមភាពយេនឌ័រនៅក្នុងគោលនយោបាយជាតិ និងក្របខ័ណ្ឌអនុវត្ត
e. សកម្មភាពនានាមានសង្គតិភាពជាមួយការអភិរក្សព្រៃធម្មជាតិ និងជីវៈចម្រុះ, ការធានាថានឹងមិនប្រើប្រាស់សកម្មភាពនានាដែលយោងនៅក្នុងវាក្យខណ្ឌ 70 នៃ សេចក្តីសម្រេចនេះ ដើម្បីបម្លែងព្រៃធម្មជាតិ តែផ្ទុយទៅវិញប្រើប្រាស់ដើម្បី លើកទឹកចិត្តដល់កិច្ចការពារនិងអភិរក្សព្រៃធម្មជាតិ និងសេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៃព្រៃទាំងនោះ និងដើម្បីពង្រឹងអត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀតខាងសង្គមនិងបរិស្ថាន។	• មានសង្គតិភាពជាមួយការអភិរក្សព្រៃធម្មជាតិ និងជីវៈចម្រុះ ធានាថាមិនប្រើប្រាស់សកម្មភាពរេដបូកសម្រាប់បម្លែងព្រៃធម្មជាតិទៅជាព្រៃដាំ ប្រើប្រាស់រេដបូកដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់កិច្ចការពារនិងអភិរក្សព្រៃធម្មជាតិ និងសេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៃព្រៃទាំងនោះ និងដើម្បីពង្រឹងអត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀតខាងសង្គមនិងបរិស្ថានក្នុងចំណោម អត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀត ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	10. កំណត់អត្តសញ្ញាណតំបន់ព្រៃធម្មជាតិ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសំខាន់ៗ និងជីវៈចម្រុះសម្រាប់ការអភិរក្សនិងការពារជាបន្ថែមទៀត 11. អភិរក្សនិងការពារព្រៃធម្មជាតិ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងជីវៈចម្រុះ និងជៀសវាង ឬកាត់បន្ថយការរេចរឹលព្រៃធម្មជាតិដោយសារសកម្មភាពរេដបូក 12. ធានាថា សកម្មភាពរេដបូកមិនបង្កការបម្លែងព្រៃធម្មជាតិទៅជាព្រៃដាំឡើយ 13. ពង្រឹងអត្ថប្រយោជន៍សង្គមនិងបរិស្ថាន (កាត់បន្ថយភ្លើងឆេះព្រៃ និងទឹកជំនន់)
f. សកម្មភាពនានាដើម្បីដោះស្រាយហានិភ័យនៃការវិលមកកេស្ថានភាពដូចមុនមានរេដបូក	• ដោះស្រាយហានិភ័យនៃការវិលមកកេស្ថានភាពដូចនៅមុនមានរេដបូក	14. ដោះស្រាយហានិភ័យនៃការបង្វែរសមិទ្ធផល រេដបូកទៅកេស្ថានភាពដើមវិញ ដែលរួមទាំង ហានិភ័យដែលអាចកើតមានទៅអនាគតនៃស្តុកកាបូនព្រៃឈើ និងអត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត
g. សកម្មភាពនានាដើម្បីកាត់បន្ថយការលេចធ្លាយបណ្តាលមកពីការអនុវត្តរេដបូក	• កាត់បន្ថយការលេចធ្លាយបណ្តាលមកពីការ អនុវត្តរេដបូក	15. ជៀសវាង ឬ កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដោយប្រយោលពីការប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដីបណ្តាលមកពីសកម្មភាពរេដបូក លើស្តុកកាបូនព្រៃឈើ និងសេវាដទៃទៀតនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។

ឧបសម្ព័ន្ធ 11

សេចក្តីសង្ខេបលទ្ធផលនៃការវិភាគភាពខ្វះចន្លោះនៃគោលនយោបាយ ច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិនានា (PLRs)

ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពដែលស្នើសម្រាប់កម្ពុជា	លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលស្នើឡើង	សេចក្តីសង្ខេបការវិភាគ PLRs ដែលមានស្រាប់
សកម្មភាពរេដបូកដែលមានសង្គតិភាពជាមួយគោលដៅនានានៃកម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ អនុសញ្ញា និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ	ពង្រឹងការអនុវត្ត និងការគោរពតាមគោលនយោបាយ ច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិ ព្រមទាំងអនុសញ្ញា និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិនានាឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព	***គោលនយោបាយ ច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធទាំងអស់***
ធានាតម្លាភាពនិងគណនេយ្យភាពក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងវិធានការរេដបូក	ព័ត៌មានដែលមានតម្លាភាពនិងដែលអាចទទួលបាន ទាក់ទងនឹងការធ្វើផែនការនិងការអនុវត្តសកម្មភាពរេដបូក ដែលរួមទាំង ការគ្រប់គ្រងមូលនិធិ និងវិភាជន៍ការលើកទឹកចិត្តនៅថ្នាក់ជាតិ	***<u>តម្លាភាព</u>*** • ***អនុសញ្ញាសហប្រជាជាតិប្រឆាំងអំពើពុករលួយ*** • ***ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ*(2010):** *មានគោលដៅពង្រឹងអភិបាលកិច្ចល្អ និងនីតិរដ្ឋ នៅក្នុងការដឹកនាំ និងអភិបាលកិច្ចរបស់រដ្ឋ ក៏ដូចជា ដើម្បីរក្សាសុចរិតភាព និងយុត្តិធម៌ផងដែរ។* ***<u>ការទទួលបានព័ត៌មាន</u>*** • ***សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពី* EIA:** *ផ្តល់ការណែនាំពិស្តារអំពីវិធីធ្វើឲ្យមានតម្លាភាពនៃដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេច ដោយធានាថាអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាអាចទទួលបានព័ត៌មាន* PLRs *ដទៃទៀតដែល រួមបញ្ចូលលក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន គឺ៖* • ***យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពជីវៈចម្រុះជាតិ* (2002)** • ***ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ* (1996)** • ***ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ* (2008)**
	គណនេយ្យភាពនៃស្ថាប័នទាំងអស់ដែលជាតំណាងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដែលរួមទាំង តាមរយៈការ	***<u>អភិបាលកិច្ចល្អ និងគណនេយ្យភាព</u>*** • *ទាំង**យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី ៣*** **(2013)** ***និង ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ*** **(2014)** *ចាត់ទុក អភិបាលកិច្ចល្អ (ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយ) ជាស្នូលនៃយុទ្ធសាស្ត្រនេះ។* ***<u>យន្តការបណ្តឹងសារទុក្ខ</u>***

	បង្កើតយន្តការបណ្តឹងសារទុក្ខប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព	• ***រដ្ឋធម្មនុញ្ញ* (*មាត្រា* 39)** *ចែងថា ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានសិទ្ធិប្តឹងបរិហារ ប្តឹងតវ៉ា ឬ ប្តឹងទាមទារជួសជុលការខូចខាតដែលបណ្តាលមកពីអំពើខុសច្បាប់របស់អង្គការរដ្ឋ របស់អង្គការសង្គម និងរបស់បុគ្គលនៃអង្គការទាំងនោះ ។* • ***សេចក្តីព្រាងច្បាប់* EIA:** *អ្នកពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងនានាត្រូវពិគ្រោះយោបល់ជាមួយក្រសួងបរិស្ថាន ដើម្បីជួយនៅក្នុងដំណើរការសម្រុះសម្រួល។ នៅក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា ឬជម្លោះបរិស្ថាន អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់មានសិទ្ធិដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះតាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយម្ចាស់គម្រោងមុនចាត់វិធានការទៅស្ថាប័នរដ្ឋបាលជាន់ខ្ពស់ណាមួយ ឬ ទៅប្រព័ន្ធតុលាការ។* • ***ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ* (2008):** *ត្រូវបង្កើតគណៈកម្មាធិការជាតិដោះស្រាយទំនាស់ក្នុងការគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារធម្មជាតិ ដែលមានរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថានជាប្រធាន និងមានក្រសួងនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធជាសមាជិក ដើម្បីជួយនៅក្នុងការពិភាក្សាការពិគ្រោះយោបល់ និងការដោះស្រាយទំនាស់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ* • ***ច្បាប់ភូមិបាល* (2002):** *ត្រូវដាក់ជូនករណីទំនាស់លើអចលនៈទ្រព្យ រវាងភាគី ដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេត និងដោះស្រាយទៅតាមនីតិវិធីដែលបានកំណត់។* PLRs *ដទៃទៀតដែលមានការណែនាំសម្រាប់បង្កើតយន្តការដោះស្រាយទំនាស់ រួមមានៈ* • ***អនុក្រឹត្យស្តីពីសម្បត្តិព្រៃឈើអចិន្ត្រៃយ៍* (2005)** • ***អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងព្រៃសម្បទាន* (2000)** • ***អនុក្រឹត្យស្តីពីដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច* (2005)**
គោរពចំណេះដឹង និងសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច និងសមាជិកសហគមន៍មូលដ្ឋាន អនុលោមតាមកាតព្វកិច្ចពាក់ព័ន្ធជាអន្តរជាតិ	*ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជាមុននូវ* 1) *កន្លែងដែលត្រូវប្រើសម្រាប់រេដបូក និង* 2) *ក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ និងសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងតំបន់ដែលបានស្នើ*	• ***សេចក្តីព្រាងច្បាប់* EIA, *ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ* (2002) *និងច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ* (2008)** *តម្រូវឲ្យមានការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន។ សេចក្តីព្រាងច្បាប់* EIA *បានចែងពិស្តារអំពីដំណើរការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ និងការចែករំលែកព័ត៌មានជាសាធារណៈ* • ***ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ* (2002)** • ***ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រង និងការធ្វើអាជីវកម្មធនធានរ៉ែ*** *តម្រូវឲ្យមានកិច្ចព្រមព្រៀងជាលាយលក្សអក្សរជាមួយ ឯកជនជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ឬ ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល មុនការធ្វើអាជីវកម្ម*
	ការអនុវត្តគោលការណ៍នៃការឯកភាពដោយគ្មានការបង្ខិតបង្ខំជាមុន និងដោយមានការយល់ដឹងសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច (FPIC) *និងសហគមន៍ដែលរងការប៉ះពាល់*	• *រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា គាំទ្រដល់**សេចក្តីប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិចដែលគាំទ្រដោយកម្ពុជា*** • ***សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពី* EIA** *តម្រូវឲ្យ* FPIC *និងមានសេចក្តីណែនាំពិស្តារសម្រាប់ការជូនដំណឹងដល់សាធារណជន មុននឹងអនុវត្តសកម្មភាពណាមួយ* PLRs *ផ្សេងទៀត ដែលតម្រូវឲ្យមានការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសហគមន៍ មុនការអនុវត្តសកម្មភាពនានា ជាអាទិ៍* • ***ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ* (2002):** • ***អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងសម្បទានព្រៃឈើ* (2000)**

	បញ្ចៀសការបង្ខំឲ្យជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋានផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅ	• ***រដ្ឋធម្មនុញ្ញ(មាត្រា 44)*** *ចែងថា "ជនណាក៏ដោយ ទោះជាបុគ្គលក្តី ជាសមូហភាពក្តី មានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ហើយការដកហូតកម្មសិទ្ធិអំពីជនណាមួយបាន ត្រូវតែអនុវត្តក្នុងនាមជាប្រយោជន៍សាធារណៈ ដូចដែលច្បាប់បានបញ្ញត្តិទុក ហើយត្រូវផ្តល់សំណងជាមុន ដោយសមរម្យ និងយុត្តិធម៌។*
		• ***សេចក្តីព្រាងច្បាប់ EIA*** *តម្រូវឲ្យជនដែលរងការប៉ះពាល់ដោយសារគម្រោង បានចូលរួមនៅក្នុងរាល់ការរៀបចំផែនការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅ និងលក្ខខណ្ឌនៃការទូទាត់សំណងដែលត្រូវផ្តល់សម្រាប់ទ្រព្យសម្បត្តិដែលបាត់បង់*
		• ***ច្បាប់ភូមិបាល (2008)*** *មានសេចក្តីយោងជាក់លាក់ទៅ IPS ដោយចែងថា គ្មានអាជ្ញាធរណាមួយនៅក្រៅសហគមន៍មានសិទ្ធិណាមួយលើអចលនទ្រព្យជារបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចឡើយ។*
		• ***គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (2009)*** *ចែងពីគោលការណ៍ណែនាំបន្ថែមសម្រាប់ដីធ្លីជនជាតិដើមភាគតិច៖*
		  • *មិនអាចលក់ ឬ ផ្ទេរដីធ្លីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាព ទៅឲ្យបុគ្គល ឬក្រុមណាមួយនៅក្រៅសហគមន៍នោះឡើយ*
		  • *មិនអាចបង្ខំសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចឲ្យចាកចេញពីដីធ្លីដែលពួកគេបានកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់ជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាពឡើយ*
		  • *ក្នុងករណីតម្រូវឲ្យមានការដោះដូរទីលំនៅ ការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅនេះត្រូវធ្វើឡើងស្របតាមស្តង់ដារស្តីពីការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅ និងត្រូវមានការទូទាត់សំណងបានសមស្របជាមុនដោយយុត្តិធម៌*
		• ***អនុក្រឹត្យស្តីពីដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច (2005)*** *ក៏ហាមឃាត់ការបង្ខំឲ្យម្ចាស់កម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់ផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅផងដែរ*

	គោរពប្រពៃណីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន	• ***ច្បាប់ភូមិបាល (2008)*** *ទទួលស្គាល់កម្មសិទ្ធិសមូហភាពរបស់ IPS ដោយចែងថា ជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបន្តគ្រប់គ្រងសហគមន៍ និងអចលនទ្រព្យរបស់ខ្លួនស្របតាមប្រពៃណីរបស់ខ្លួន* • ***ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ (2002)*** *ទទួលស្គាល់ទំនៀមទម្លាប់ និងសិទ្ធប្រើប្រាស់ផលព្រៃឈើ និងអនុផលព្រៃឈើ តាមបែបប្រពៃណីសម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងសិទ្ធិក្នុងការធ្វើកសិកម្មពនេចររបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមដែលបានចុះបញ្ជីដោយស្ថាប័នរដ្ឋ។ ច្បាប់នេះក៏ចែងផងដែរថា ម្ចាស់ដីសម្បទានមិនត្រូវរំខានដល់សិទ្ធិប្រើប្រាស់តាមប្រពៃណីដែលសហគមន៍អនុវត្តនៅលើដែនអចលនទ្រព្យរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចឡើយ ដែលមានសិទ្ធិទទួលបានការប្រើប្រាស់តាមប្រពៃណី* • ***ច្បាប់ស្តីពីជលផល (2004):*** *ទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋានក្នុងការប្រើប្រាស់ធនធានជលផលតាមប្រពៃណីទៅតាមមាត្រាច្បាប់ជាធរមាន* • ***ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ (2008):*** *ការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិតាមប្រពៃណី និងទម្លាប់តាមប្រពៃណីរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចជាលក្ខណៈគ្រួសារ អាចអនុញ្ញាតបានដូចតទៅ៖* • ***តំបន់ស្នូល៖*** *គ្មានការអនុញ្ញាតឲ្យចេញចូលឡើយ*

		• ***តំបន់អភិរក្ស៖*** *ទទួលស្គាល់សិទ្ធិប្រើប្រាស់តាមប្រពៃណី ទម្លាប់នៅតាមមូលដ្ឋាន ជំនឿ និងសាសនារបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងក្រុមជនជាតិដើម* • ***តំបន់ប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាព៖*** *ដូចខាងលើ* • ***សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ៖*** *ទទួលស្គាល់សិទ្ធិប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ អនុលោមតាមផែនការគ្រប់គ្រង ប៉ុន្តែគ្មានសិទ្ធិរានឆ្ការ ឬ ឈូសឆាយដីព្រៃឡើយ* PLRs *ដទៃទៀតដែលទទួលស្គាល់សិទ្ធប្រពៃណី មានជាអាទិ៍៖* • *អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងសហគមន៍ព្រៃឈើ* (2003) • *អនុក្រឹត្យស្តីពីវិធានការនៃការប្រើប្រាស់ព្រៃរបស់រដ្ឋសម្រាប់ដាដំណាំចំការ* • *គោលនយោបាយព្រៃឈើជាតិ* (2002): • *យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពជាតិជីវៈចម្រុះ* (2002)
ការចូលរួមពេញលេញ និងដោយប្រសិទ្ធភាពនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ***ដែលរួមទាំងស្ត្រីនិងក្រុមងាយរងគ្រោះដទៃទៀត****នៅក្នុងការរៀបចំ និងការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងវិធានការរេដបូក*	*ការចូលរួមពេញលេញ និងដោយប្រសិទ្ធភាពនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា*	• ***រដ្ឋធម្មនុញ្ញ*** **(** ***មាត្រា*** **35)** *ចែងថា "ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងជីវភាពនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច-សង្គម និងវប្បធម៌របស់ប្រទេសជាតិ។* PLRs *ដូចខាងក្រោមនេះលើកទឹកចិត្តដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាចូលរួមនៅក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេច និងសកម្មភាពនានាដែលទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រង/ការពារធនធានធម្មជាតិ។* • *ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ* (2008) • *ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ* (1996) • *ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ* (2008) • *សេចក្តីព្រាងច្បាប់* EIA • *ច្បាប់ជលផល* (2004) • *ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនៃក្រសួងបរិស្ថាន* 2009-2013 • *យុទ្ធសាស្ត្រនិងផែនការសកម្មភាពជីវៈចម្រុះជាតិ* (2002) • *ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា* 2013 (2014-2023) • *អនុក្រឹត្យស្តីពី* CFM • *អនុក្រឹត្យលេខ* 53 *ស្តីពីការបង្កើតតំបន់អភិរក្សជលផលនៅក្នុងខេត្តកណ្តាល កំពង់ចាម ព្រៃវែង និងតាកែវ* • *គោលនយោបាយវិស័យព្រៃឈើជាតិ* (2002) • *គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនជាតិដើមភាគតិច* (2009)

		PLRs *ដូចខាងក្រោមនេះមានចែងពីតម្រូវការជាក់លាក់ ដើម្បីលើកកំពស់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេច និង ក្នុងសកម្មភាពនានា៖* • *គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនជាតិដើមភាគតិច* • *យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពជីវៈចម្រុះជាតិ* (2002) • *ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា* (2014-2023)
	លើកកំពស់សមភាពយេនឌ័រនៅក្នុងគោលនយោបាយជាតិ និងក្របខ័ណ្ឌអនុវត្តរបស់ដៃគូ	• *រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាគាំទ្រ* ***អនុសញ្ញាស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងមកលើស្ត្រី (អនុសញ្ញា CEDAW) (1992)*** • ***រដ្ឋធម្មនុញ្ញ (45)*** *ចែងថា ត្រូវលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងស្ត្រី* • **CMDG 3:** ***លើកកំពស់សមធម៌យេនឌ័រ និងផ្តល់ភាពអង់អាចដល់ស្ត្រី***
	កំណត់អត្តសញ្ញាណជាមុននូវតំបន់ព្រៃធម្មជាតិ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសំខាន់ៗ និងជីវៈចម្រុះសម្រាប់ការអភិរក្សនិងការពារបន្ថែមទៀត	**PLRs** ***ដូចខាងក្រោមនេះ តម្រូវឲ្យមានការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន*** • *សេចក្តីព្រាងច្បាប់* EIA • *ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ* (2002) • *ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ* (1996) • *ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ* (2008) • *ច្បាប់ស្តីពីជលផល* (2004): • *យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពជីវៈចម្រុះជាតិ* (2002). • *អនុក្រឹត្យស្តីពីដីសម្បទានសង្គមកិច្ច និងសេដ្ឋកិច្ច* (2003) • *អនុក្រឹត្យស្តីពី* EIA

• *ជម្រុញការអភិរក្សព្រៃធម្មជាតិ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងជីវៈចម្រុះ*	*អភិរក្ស និងការពារព្រៃធម្មជាតិ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងជីវៈចម្រុះ*
	
	ជៀសវាង ឬកាត់បន្ថយការរេចរិលព្រៃធម្មជាតិ ដោយសារសកម្មភាពរេដ
		• **CMDG 7:** ***ធានាចីរភាពបរិស្ថាន***
		• ***រដ្ឋធម្មនុញ្ញ (មាត្រា 59)*** *ចែងថា "រដ្ឋត្រូវរក្សាការពារបរិស្ថាន និងតុល្យភាពនៃគោលទ្រព្យធម្មជាតិ ហើយត្រូវចាត់ចែងឲ្យមានផែនការច្បាស់លាស់ក្នុងការគ្រប់គ្រង មានជាអាទិ៍ ដីធ្លី ទឹកខ្យល់ ភូគព្ភសាស្ត្រ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី រ៉ែ ថាមពលប្រេងកាត និងឧស្ម័ន ថ្ម និងខ្សាច់ ត្បូងថ្ម ព្រៃឈើ និងអនុផលព្រៃឈើ ពពួកសត្វព្រៃ មច្ឆាជាតិ ធនធានជលផល។*
		• ***ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ*** **(2002)**
		  • *ធានាការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌*
		  • *ការពារប្រភេទសត្វព្រៃកម្រ និងជិតផុតពូជ*
		  • *ត្រូវការពារព្រៃឈើទល់នឹងសកម្មភាពបំផ្លិចបំផ្លាញនានា ដែលបង្កដោយការធ្វើអាជីវកម្មហួសហេតុ ការរានឆ្ការព្រៃ ការបំផ្លាញប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីព្រៃឈើ ភ្លើងឆេះព្រៃ ការធ្វើកសិកម្មពនេចរ ជម្ងឺនានា*

		• ***ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ* (1996)**
		  • *ធានាការគ្រប់គ្រង និងអភិរក្សតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលបានកំណត់រួចមកហើយជាតំបន់បេតិកភណ្ឌពិភពលោក ឬ ថ្នាក់តំបន់*
		  • *ធនធានធម្មជាតិត្រូវបានទទួលការថែរក្សា អភិវឌ្ឍន៍ និងគ្រប់គ្រង ដើម្បីប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាព និងឲ្យមានតុល្យភាព*
		• ***ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ* (2008)** *បានកំណត់បែងចែកតំបន់ការពារធម្មជាតិជាតំបន់គ្រប់គ្រងចំនួនបួន៖* 1) *តំបន់ស្នូលដែលមានវិធានការការពារក្នុងកម្រិតអតិបរមា* 2) *តំបន់អភិរក្ស* 3) *តំបន់ប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាព និង* 4) *តំបន់សហគមន៍*
		• ***ច្បាប់ស្តីពីជលផល* (2004):** *សហគមន៍នេសាទត្រូវគ្រប់គ្រងតំបន់របស់ខ្លួនឲ្យមាននិរន្តរភាព ដោយគោរពតាម ផែនការ នីតិវិធី និងគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់សហគមន៍នេសាទ*
		
		PLRs *ដទៃទៀតដែលជម្រុញការអភិរក្ស និងការពារព្រៃឈើ និងជីវៈចម្រុះ៖*
		• *កម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អាណត្តិទីប្រាំ នៃរដ្ឋសភា* (2013) *ទំព័រ* 13
		• *យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី* III (*គោលបំណងមួយ ក្នុងចំណោមគោលបំណងគន្លឹះទាំងបួន*)
		• *យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពជីវៈចម្រុះជាតិ* (2002)
		• *ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ នៃក្រសួងបរិស្ថាន* (2009-2013)
		• *គោលនយោបាយជាតិវិស័យព្រៃឈើ*(2002)
		• *ក្របខ័ណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់វិស័យជលផល៖* 2010-2019 (*ភាគ* 1 *និង* 2)
		• *សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ស្តីពីគោលនយោបាយជាតិវិស័យជលផល*
		• *គោលនយោបាយជាតិវិស័យទឹក*

• *ធានាថា នឹងគ្មានការប្រើប្រាស់ដែបូកសម្រាប់បម្លែងព្រៃធម្មជាតិទៅជាព្រៃដាំ*	• *ជៀសវាងការបម្លែងព្រៃធម្មជាតិជាព្រៃដាំ*	***<u>សកម្មភាពស្តារព្រៃឈើ ដាំព្រៃឈើ ដែលផ្តោតលើដីគ្មានព្រៃ ឬ ដីព្រៃរេចរឹល</u>*** • ***ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ* (2002):** *ជម្រុញការដាំព្រៃឈើលើដីព្រៃរេចរឹល និងដីព្រៃដែលចោលទំនេរ* ***<u>បញ្ចៀសការបម្លែងព្រៃធម្មជាតិទៅជាព្រៃដាំ</u>*** *គ្មាន* PLRs
• *ពង្រឹងអត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀតខាងសង្គមនិងបរិស្ថាន* ***ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ ដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាស***	• *ពង្រឹងអត្ថប្រយោជន៍សង្គម និងបរិស្ថាន*	• ***កម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ* (2010-2029)** • *គោលបំណង* 1. *បង្កើនជាអតិបរមាវិភាគទានដោយនិរន្តរភាពពីព្រៃឈើទៅក្នុងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ពង្រឹងរបបចិញ្ចឹមជីវិត និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយសមធម៌*

ធាតុ ដូចជា ភ្លើងព្រៃ និងទឹកជំនន់ផងដែរ		• *គោលបំណង 2. បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើរបរចិញ្ចឹមជីវិតដែលផ្អែកលើព្រៃឈើ* • ***គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍបៃតង* (2013):** *ពង្រឹងសុខុមាលភាព និងរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ ដោយធានាសុខុដុម្មនីយកម្មជាមួយសុវត្ថិភាពអេកូឡូស៊ី តាមរយៈការអភិវឌ្ឍបៃតង* • ***យុទ្ធសាស្ត្រនិងផែនការសកម្មភាពជីវៈចម្រុះជាតិ* (2002):** *កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅក្នុងសហគមន៍ជនបទ តាមរយៈកម្មវិធីកសាងសមត្ថភាពសមស្របដែលផ្អែកលើសហគមន៍* • ***ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនៃក្រសួងបរិស្ថាន* 2009-2013:** *ធានាកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការថែរក្សាធនធានធម្មជាតិ សម្រាប់ទ្រទ្រង់ដល់ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព កែលម្អគុណភាពបរិស្ថាន និងសុខភាពមនុស្ស* • ***សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាស្តីពីគោលនយោបាយវិស័យជលផល៖*** *ធានាសន្តិសុខស្បៀងរបស់ប្រជាជន និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ដើម្បីពង្រឹងរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាជន និងវិបុលភាពជាតិ* • ***គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍជនជាតិដើមភាគតិច* (2009):** *ធ្វើឲ្យជនជាតិដើមភាគតិចទទួលផលនៅក្រោមរដ្ឋធម្ម នុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា* • ***ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ* (2002):** *ធានាការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយនិរន្តរភាព។ លើកកំពស់ការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងនិងកម្មវិធីសហគមន៍ព្រៃឈើ និងបង្កើនជាអតិបរមាអត្ថប្រយោជន៍សង្គម សេដ្ឋកិច្ច បរិស្ថាន និងបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌សម្រាប់កម្ពុជា និងប្រជាជនកម្ពុជា* • ***សេចក្តីសម្រេចរបស់រដ្ឋាភិបាលលេខ* 699:** *ត្រូវប្រើប្រាស់មូលនិធិនានាពីការលក់កាបូនសម្រាប់៖* 1. *បង្កើនគុណភាពព្រៃឈើ* 2. *បង្កើនជាអតិបរមានូវអត្ថប្រយោជន៍សម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ដែលចូលរួមក្នុងគម្រោង និង* 3. *សិក្សាទីតាំងដែលមានសក្តានុពលសម្រាប់គម្រោងឥណទានកាបូនព្រៃឈើរេដបូក។*
ដោះស្រាយហានិភ័យនៃការវិលមកស្ថានភាពដូចមុនមានរេដបូក	• *ដោះស្រាយហានិភ័យនៃការបាត់បង់សមិទ្ធផល រេដបូក ដែលរួមទាំង ស្តុកកាបូនព្រៃឈើ និងអត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀត*	***គ្មាន* PLRs**
ដោះស្រាយហានិភ័យនៃការលេចធ្លាយ	• *បញ្ចៀស ឬ កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដោយប្រយោល នៃការប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដីបណ្តាលពី*	***គ្មាន* PLRs**

	សកម្មភាពដែបូកមកលើស្តុកកាបូនព្រៃឈើ ជីវៈចម្រុះ និងសេវាដទៃទៀតនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី	

ឧបសម្ព័ន្ធ 12

សូចនាករដែលស្នើឡើង និងវិធីនានាសម្រាប់ការប្រមូលទិន្នន័យ

គោលការណ៍ដែលស្នើឡើង	*លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលស្នើឡើង*	*សូចនាករ*	*វិធីប្រមូលទិន្នន័យ*
សកម្មភាពផ្តល់ជាការបំពេញបន្ថែមឬ មានសង្គតិភាពជាមួយគោលដៅនានានៃកម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ និងអនុសញ្ញា និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ	1. *ពង្រឹងការអនុវត្ត និងការគោរពតាមគោលនយោបាយ ច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិ ព្រមទាំងអនុសញ្ញា និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិនានាឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព*		• *ប្រព័ន្ធតាមដានព្រៃឈើជាតិ*
រចនាសម្ព័ន្ធអភិបាលកិច្ចព្រៃឈើជាតិមានតម្លាភាពនិងប្រសិទ្ធភាព ដោយគិតគូរផងដែរអំពីច្បាប់ និងបូរណភាពដែនដីរបស់ជាតិ	2. *ព័ត៌មានដែលមានតម្លាភាពនិងដែលអាចទទួលបាន ទាក់ទងនឹងការធ្វើផែនការនិងការអនុវត្តសកម្មភាពរេដបូក ដែលរួមទាំងការគ្រប់គ្រងមូលនិធិជាតិ និងការបែងចែកផលប្រយោជន៍*	1. *ចំនួនសម្ភារៈផ្សព្វផ្សាយត្រូវបានចែកផ្សាយជាភាសាតាមមូលដ្ឋាន* 2. *ចំនួនសកម្មភាពបង្កើនការយល់ដឹងនៅក្នុងខេត្តនានា* 3. *ការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពជាទៀងទាត់អំពីសកម្មភាពរេដបូក តាមរយៈវេបសាយ* RTS 4. *ឯកសារបច្ចេកទេសដែលទាក់ទងនឹងគោលនយោបាយជាតិរេដបូកនិងការអនុវត្ត ត្រូវបានបង្ហោះលើវេបសាយ* RTS *មុនការធ្វើសេចក្តីសម្រេចជាចុងក្រោយ* 5. *ក្រុមពិគ្រោះយោបល់ត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពអំពីការពិភាក្សាគោលនយោបាយដើម្បីទទួលយោបល់របស់ពួកគេបានទាន់ពេល* 6. *ការបង្ហាញព័ត៌មានជាទៀងទាត់ដែលទាក់ទងនឹងមូលនិធិរេដបូក និងវិភាជន៍ការលើកទឹកចិត្ត*	• *ប្រព័ន្ធតាមដាន* RTS

គោលការណ៍ដែលស្នើឡើង	លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលស្នើឡើង	សូចនាករ	វិធីប្រមូលទិន្នន័យ
	3. គណនេយ្យភាពនៃស្ថាប័នទាំងអស់ដែលតំណាងឲ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដែលរួមទាំងតាមរយៈការបង្កើត និងដាក់ឲ្យប្រតិបត្តិការយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនូវយន្តការបណ្តឹងសារទុក្ខ	7. ប្រតិបត្តិការយន្តការបណ្តឹងសារទុក្ខយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព • ចំនួនបណ្តឹងសារទុក្ខដែលបានរាយការណ៍ទៅ RTS និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនៃ រដ្ឋាភិបាល • ចំនួនបណ្តឹងសារទុក្ខដែលបានដោះស្រាយ	• ប្រព័ន្ធតាមដាន RTS
គោរពចំណេះដឹង និងសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច និងសមាជិកសហគមន៍មូលដ្ឋាន ដោយគិតគូផងដែរអំពីកាតព្វកិច្ចពាក់ព័ន្ធជាអន្តរជាតិ កាលៈទេសៈនិងច្បាប់ជាតិ	4. ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជាមុននូវ 1) កន្លែងដែលត្រូវប្រើសម្រាប់រេដបូក និង 2) ក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់និងសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងតំបន់ដែលបានស្នើ	8. ការអនុវត្តយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនូវការវាយតម្លៃសង្គមនិងបរិស្ថានជាមុន នៅក្នុងតំបន់រេដបូក (ដូចជា តាមរយៈ EIA, ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ)	• ប្រព័ន្ធតាមដាន RTS • ប្រព័ន្ធតាមដានព្រៃឈើជាតិ
	5. ការអនុវត្តគោលការណ៍នៃការឯកភាពដោយគ្មានការបង្ខិតបង្ខំជាមុននិងដោយមានការយល់ដឹង សម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច (FPIC) និងសហគមន៍ដែលរងការប៉ះពាល់	9. ភាគរយនៃគ្រួសារជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានពិគ្រោះយោបល់ដោយផ្អែកតាមគោលការណ៍ FPIC សម្រាប់តំបន់រេដបូក 10. ចំនួនឯកសារដែលជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាននៅក្នុងតំបន់ដែលមានសកម្មភាពរេដបូក បានឯកភាពគាំទ្រ	• ជម្រឿនប្រជាជន និងការអង្កេតដំបូងដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណចំនួនគ្រួសារ • ទិន្នន័យរដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ
	6. បញ្ចៀសការបង្ខំឲ្យជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋានផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅ	11. ចំនួនគ្រួសារជនជាតិដើមភាគតិចដែលត្រូវបានបណ្តេញចេញពីដែនដីកាន់កាប់តាមប្រពៃណីនៅក្នុងតំបន់រេដបូក	• ជម្រឿនប្រជាជន និងការអង្កេតដំបូងដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណចំនួនគ្រួសារ • ទិន្នន័យរដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ • ការផ្ទៀងផ្ទាត់ដោយភាគីទីបី
	7. គោរពប្រពៃណីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន • សិទ្ធិក្នុងការប្រើប្រាស់ផលឈើ អនុផលព្រៃឈើ និងត្រីសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ក្នុងគ្រួសារ	12. ភាគរយនៃគ្រួសារជនជាតិដើមភាគតិច និងគ្រួសារសហគមន៍មូលដ្ឋានដែលមានការទទួលស្គាល់សិទ្ធិតាមប្រពៃណីរបស់ពួកគេ នៅក្នុងតំបន់រេដបូក	• ជម្រឿនប្រជាជន និងការអង្កេតដំបូងដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណចំនួនគ្រួសារនៃសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងតំបន់រេដបូក • ទិន្និន័យរដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ

គោលការណ៍ដែលស្នើឡើង	លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលស្នើឡើង	សូចនាករ	វិធីប្រមូលទិន្នន័យ
	• សិទ្ធិប្រើប្រាស់ព្រៃឈើសម្រាប់គោលដៅវប្បធម៌របស់ខ្លួន(ព្រៃអារក្ស ព្រៃដូនតា និងព្រៃកប់សព) • សិទ្ធិធ្វើកសិកម្មពនេចរដោយ" និរន្តរភាពនិងគ្មានការពង្រីកបន្ថែម" ដោយជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍ដែលមានការទទួលស្គាល់ពីរដ្ឋ។		• ការផ្ទៀងផ្ទាត់ដោយភាគីទីបី
ការចូលរួមពេញលេញ និងដោយប្រសិទ្ធភាពនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាជាពិសេស ជនជាតិដើមភាគតិចនិងសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងស្ត្រី	8. ការចូលរួមពេញលេញ និងដោយប្រសិទ្ធភាពនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ជាពិសេស ជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងស្ត្រីនៅក្នុងការ រៀបចំ និងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រជាតិរ៉េដបូក និងក្របខ័ណ្ឌអនុវត្ត	13. ប្រតិបត្តិការយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពរបស់ក្រុមពិគ្រោះយោបល់ដែលមានក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធចំនួនប្រាំបួន 14. ប្រតិបត្តិការយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនៃក្រុមយេនឌ័ររ៉េដបូកដើម្បីរួមបញ្ចូលកង្វល់ខាងយេនឌ័រទៅក្នុងការរៀបចំ និងការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិរ៉េដបូក	• ប្រព័ន្ធតាមដាន RTS
	9. លើកកំពស់សមភាពយេនឌ័រនៅក្នុងគោលនយោបាយជាតិ និងក្របខ័ណ្ឌអនុវត្តរ៉េដបូក	15. កង្វល់ខាងយេនឌ័រត្រូវបានរួមបញ្ចូលទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិរ៉េដបូក និងក្របខ័ណ្ឌអនុវត្ត	• ប្រព័ន្ធតាមដាន RTS
• មានសង្គតិភាពជាមួយការអភិរក្សព្រៃធម្មជាតិ និងជីវៈចម្រុះ • ធានាថាមិនប្រើប្រាស់សកម្មភាពរ៉េដបូកសម្រាប់បម្លែងព្រៃធម្មជាតិទៅជាព្រៃដាំ • ប្រើប្រាស់រ៉េដបូកដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់កិច្ចការពារនិង	10. ធានាឲ្យមានការកំណត់អត្តសញ្ញាណជាមុននូវតំបន់ព្រៃធម្មជាតិ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសំខាន់ៗ និងជីវៈចម្រុះសម្រាប់ការអភិរក្ស និងការពារជាបន្ថែមទៀត	16. ការអនុវត្តការវាយតម្លៃសង្គម និងបរិស្ថានជាមុន (ដូចជា EIA, ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ) នៅក្នុងតំបន់រ៉េដបូក	• ប្រព័ន្ធតាមដានព្រៃឈើជាតិ
	11. អភិរក្សនិងការពារព្រៃធម្មជាតិ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងជីវៈចម្រុះ	17. តំបន់ព្រៃធម្មជាតិ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសំខាន់ៗ និងជីវៈចម្រុះដែលបានអភិរក្ស និងការពារ	• ប្រព័ន្ធតាមដានព្រៃឈើជាតិ • ទិន្នន័យស្តីពីព្រៃឈើដែលបានពីរដ្ឋបាលព្រៃឈើ រដ្ឋបាលជលផល និងក្រសួងបរិស្ថាន

គោលការណ៍ដែលស្នើឡើង	*លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលស្នើឡើង*	*សូចនាករ*	*វិធីប្រមូលទិន្នន័យ*
អភិរក្សព្រៃធម្មជាតិ និងសេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៃព្រៃទាំងនោះ និងដើម្បីពង្រឹងអត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀតខាងសង្គមនិងបរិស្ថាន ក្នុងចំណោម អត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀត ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	12. *ជៀសវាងការប្រើប្រាស់សកម្មភាពរេដបូក ដើម្បីបម្លែងព្រៃធម្មជាតិទៅជាព្រៃដាំ*	18. *បញ្ចៀសការប្រើប្រាស់រេដបូកដើម្បីបម្លែងព្រៃធម្មជាតិទៅជាព្រៃដាំ* 19. *សកម្មភាពស្តារព្រៃឈើ ការដាំព្រៃឈើដែលផ្តោតលើដីគ្មានរុក្ខជាតិ/ដីព្រៃរេចរឹល ឲ្យក្លាយជាព្រៃដាំ*	• *ប្រព័ន្ធតាមដានព្រៃឈើជាតិ*
	13. *ពង្រឹងអត្ថប្រយោជន៍សង្គមនិងបរិស្ថាន (កាត់បន្ថយភ្លើងព្រៃ និងទឹកជំនន់)*	20. *អត្រាភាពក្រីក្រក្នុងតំបន់រេដបូក* 21. *ជានាសហគមន៍មានកម្មសិទ្ធិ (ចំនួនសហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ និងសហគមន៍នេសាទ)* 22. *ចំនួនករណីភ្លើងឆេះព្រៃ (ប្រចាំឆ្នាំ)* 23. *ចំនួនករណីទឹកជំនន់ (ប្រចាំឆ្នាំ)*	• *ប្រព័ន្ធតាមដានព្រៃឈើជាតិ* • *ទិន្នន័យសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា* • *ទិន្នន័យហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ*
• *ដោះស្រាយហានិភ័យនៃការវិលមករកស្ថានភាពដូចមុនមានរេដបូក*	14. *ដោះស្រាយហានិភ័យនៃការបង្វែរសមិទ្ធផលរេដបូក ទៅរកស្ថានភាពដើមវិញ ដែលរួមទាំង ហានិភ័យដែលអាចកើតមានចំពោះអនាគតនៃស្តុកកាបូនព្រៃឈើ និងអត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត*	24. *ការប្រែប្រួលទំហំដីព្រៃ និងគុណភាពព្រៃនៅក្រោមសកម្មភាពរេដបូកតាមដំណាក់កាលជាបន្តបន្ទាប់*	• *ប្រព័ន្ធតាមដានព្រៃឈើជាតិ*
• *កាត់បន្ថយកាហានិភ័យនៃការលេចធ្លាយ*	15. *ជៀសវាង ឬ កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដោយប្រយោលនៃការប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដីបណ្តាលពីសកម្មភាពរេដបូកមកលើស្តុកកាបូនព្រៃឈើ និងសេវាដទៃទៀតនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។*	25. *អត្រាបាត់បង់ព្រៃឈើនៅក្នុងតំបន់ក្រោមរេដបូក និងតំបន់ជុំវិញ*	• *ប្រព័ន្ធតាមដានព្រៃឈើជាតិ*

Working paper
Preliminary review and approach to develop a Safeguards Information System for REDD+ in Cambodia

EXECUTIVE SUMMARY

UNFCCC decisions encourage countries to promote and support Cancun safeguards when undertaking REDD+ activities. Participating countries are required to address and respect seven Cancun safeguard principles, develop a Safeguard Information System (SIS), and report on how these safeguards are addressed and respected in their countries.

The objective of this document is to present research findings on approaches to safeguards in REDD+ pilot projects in Cambodia; draw lessons from comparative best and emerging practices from selected countries in Asia, and to present an approach that will contribute to the process of developing a Safeguards Information System for Cambodia.

Potential social and environmental risks of REDD+ and rationale for safeguards

Social risks refer to adverse impacts on Indigenous Peoples and local communities who reside within and near forests. Environmental risks are negative impact from conversion of natural forests on biodiversity and ecosystem services, and risks of reversals and displacement.

The goal of REDD+ safeguards is to ensure that REDD+ reduces risks and benefits. To reduce risks, safeguards, at a minimum, are expected to avoid, eliminate or minimise negative social and environmental impacts of REDD+. To enhance benefits, safeguards are envisaged to contribute to co-benefits such as improved forest governance, tenure security, employment opportunity, and improved ecosystem services, and biodiversity.

Safeguards frameworks at the global level

Safeguards frameworks that are available at the global level are: UN-REDD: Social and Environmental Principles and Criteria (SEPC); World Bank FCPF: Strategic Environmental and Social Assessment (SESA); The Climate, Community and Biodiversity Alliance (CCBA) and CARE International: REDD+ Social and Environmental Standards (SES).

The SEPC were developed as a guiding framework building on the Cancun safeguards. The SESA has been developed with the objective of meeting the World Bank Operational Policies and Procedures. There is no mandatory process attached to the SEPC. It is intended as a tool for countries to interpret the Cancun safeguards. These three systems address the seven Cancun safeguards although there are differences in the kinds of criteria that each safeguard framework recommends for inclusion in a national safeguards system.

Lessons learned from safeguard approaches in Cambodia and Asia

Lessons from two REDD+ pilot projects, Oddar Meanchey Community Forestry and the Seima Protection Forest Project are as follows:

- Clarifying land tenure is important but requires time, financial, and human resources

- Additional work is required for effective FPIC in raising awareness amongst all community members about REDD+ and the agreements that were made among different REDD+ stakeholders
- Raising expectations about REDD+ payments may risk discouraging communities to engage in REDD+ unless promised financial incentives are provided
- Monitoring impacts of REDD+ on ecosystems, biodiversity, and especially communities needs to be strengthened.

The key lesson from Vietnam and Indonesia that can inform the development of an effective SIS system for Cambodia is that at a minimum Cancun safeguards should be promoted and supported but an additional set of criteria and indicators may need to be developed that fully reflect stakeholders' perspectives into a national approach to safeguards. It is important to limit the numbers of principles, criteria and indicators to keep monitoring and reporting practical and feasible.

Gap analysis of policies, laws, and regulations

An analysis of gaps in existing policies, laws and regulations (PLRs) in Cambodia and a proposed set of safeguards principles and criteria for Cambodia indicate that, the RGC already have a set of PLRs that can "address" safeguards principles and criteria but RGC may need to consider PLRs for the following:

- Ensure REDD+ will not be used for conversion of natural forests into planted forest
- Address risk of reversals
- Address risk of displacement.

Additional analysis and assessment is required on how these principles and criteria will be implemented in practice to meet the Cancun safeguards requirement that these are addressed and respected.

Conclusion and approach for Safeguards in Cambodia

In conclusion the paper provides the following outcomes:

1. **Principles and criteria:** This report proposes a set of safeguard principles and criteria for Cambodia that builds primarily on the Cancun safeguards but proposes additional principles and criteria to be included to incorporate stakeholders' concerns (see Annexure 10).

2. **Policies, laws and regulations:** The gap analysis (see Annexure 11) concludes that the RGC already has a set of PLRs that can "address" a proposed set of safeguards principles and criteria except for the followings:
   - Ensure REDD+ will not be used for the conversion of natural forests for planted forest
   - Address the risk of reversals
   - Address the risk of displacement.

Approach to developing a SIS: As an immediate next step, these outcomes should be shared with relevant stakeholders through consultations to receive inputs. In particular whether the proposed set of safeguards principals and criteria cover all relevant social and environmental concerns for REDD+; PLR gap analysis covers a complete set of PLRs that are relevant for REDD+; and to assess if the indicators, and data collection methods are relevant (see Annexure 12).

ANNEXURE 10
Proposed REDD+ safeguards principles and criteria in Cambodia

Cancun safeguards	Proposed principles	Proposed criteria
a. Actions complement or are consistent with the objectives of national forest programmes and relevant international conventions and agreements;	Actions complement or are consistent with the objectives of national forest programme and relevant international conventions and agreements	1. Effective enforcement of and compliance with existing policies, laws and regulations and international conventions and agreements
b. Transparent and effective national forest governance structures, taking into account national legislation and sovereignty;	Ttransparent and effective national forest governance structures, taking into account national legislation and sovereignty;	2. Transparency and accessibility of information related to planning and implementing of REDD+ activities including national fund management and allocation of incentives 3. Accountability of all bodies representing relevant stakeholders, including through establishing and operationalizing effective grievance mechanisms
c. Respect for the knowledge and rights of indigenous peoples and members of local communities, by taking into account relevant international obligations, national circumstances and laws, and noting that the United Nations General Assembly has adopted the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples;	Respect for the knowledge and rights of Indigenous Peoples and members of local communities by taking into account relevant international obligations, national circumstances and laws,	4. Prior identification of 1) areas to be used for REDD+ and 2) all types of stakeholders and their rights in the proposed areas 5. Application of Free, Prior and Informed Consent (FPIC) for Indigenous Peoples and affected local communities 6. Avoidance of involuntary resettlement of IPs and local communities 7. Customary rights of IPs and local communities are respected • Rights for subsistence use of Timber, NTFPs, and fish • Rights to use forests for their cultural purpose (spiritual, ancestral, burial forests) • Rights of "sustainable and non-expansionary" shifting cultivation by indigenous peoples and communities recognized by the state.
d. The full and effective participation of relevant stakeholders, in particular indigenous peoples and local communities,	The full and effective participation of relevant stakeholders in particular indigenous peoples and local communities and women	8. Full and effective participation of relevant stakeholders in particular indigenous peoples and local communities and womenin designing and implementing a national REDD+ strategy and implementation framework 9. Promote gender quality into a REDD+ national policy and implementation framework
e. Actions are consistent with the conservation of natural forests and biological diversity, ensuring that the actions referred to in paragraph 70 of this decision are not used for the conversion of natural forests, but are instead used to incentivize the protection and	• Consistent with the conservation of natural forests, ecosystems and biological diversity • Ensure that REDD+ actions will not be used for the conversion of natural forests to planted forests • REDD+ actions are used to incentivize the	10. Identify areas of natural forests, critical ecosystems, and biodiversity for further conservation and protection 11. Conserve and protect natural forests, ecosystems, and biological diversity and avoid or minimize degradation of natural forest by REDD+ activities 12. Ensure that REDD+ activities do not cause the conversion of natural forests to planted forest,

Cancun safeguards	Proposed principles	Proposed criteria
conservation of natural forests and their ecosystem services, and to enhance other social and environmental benefits;	protection and conservation of natural forests and their ecosystems and to enhance other social and environmental benefits among others to mitigate climate change related impacts	13. Enhance social and environmental benefits reduction of forest fire, and floods
f. Actions to address the risks of reversals	• Address the risk of reversals	14. Address the risk of reversals of REDD+ achievements, including potential future risks to forest carbon stocks and other benefits
g. Actions to reduce displacement of emissions	• Reduce displacement of emissions.	15. Avoid or minimize indirect land-use change impacts of REDD+ activities on forest carbon stocks, biodiversity and other ecosystem services

ANNEXURE 11
Summary of Policy, Laws and Regulation (PLR) gap analysis results

Proposed safeguards for Cambodia	Proposed criteria	Summary analysis of existing PLRs
REDD+ activities are consistent with the objectives of national forest programme and relevant conventions and agreements	Effective enforcement of and compliance with existing policies, laws and regulations and international conventions and agreements	**All relevant PLRs**
Ensure transparency and accountability in implementing REDD+ policies and measures	Transparency and accessibility of information related to planning and implementing of REDD+ activities including national Fund management and allocation of incentives	<u>**Transparency**</u> • **United Nations conventions against corruption** • **Anti-corruption law (2010):** aimsto strengthen good governance and rule of law in leadership and state governance as well as to maintain integrity and justice. <u>**Accessibility of information**</u> • **Draft EIA law:** provides comprehensive guidance on how to ensure transparency of decision making process, by ensuring access to information for potential stakeholders Other PLRs that include some requirements for information dissemination are: • **National Biodiversity Strategy and Action Plan (2002)** • **Environmental protection and natural resources management law (1996)** • **Protected area law (2008)**
	Accountability of all bodies representing relevant stakeholders, including through establishing effective grievance mechanisms	<u>**Good governance and accountability**</u> • Both **Rectangular strategy phase III (2013** and **National strategic development plan (2014)** identifies good governance (which entails actions to fight corruption) as a core strategy. <u>**Grievance mechanisms**</u> • **Constitution (article 39)** states that Khmer citizens have the right to make complaints or file claims against any breach of law by state and social organs or members of such organs. • **Draft EIA law:** Project stakeholders shall consult with the MoE to assist for assistance in the mediation process. In the settlement of environmental problems or disputes, all stakeholders have the right to settle their problems through consultation with the project proponents before taking the action to higher administrative body or court system • **Protected Area law (2008):** A national committee for conflict resolution on protected area management chaired by the Minister of Environment and representation of relevant ministries and institutions as members shall be established to assist in the discussion, consultation, and conflict resolution on the protected area • **Land law (2002):** Disputes over an immovable property between possessors shall be submitted for investigation and resolution under determined procedures.

		Other PLRs that have guidance for conflict resolution mechanisms include: • **Sub-decree on Permanent Forest Estate (2005)** • **Sub-decree on Forest Concession Management (2000)** • **Sub-decree on Economic Land Concession (2005)**
Respect for the knowledge and rights of Indigenous Peoples and members of local communities in accordance with international obligations.	Prior identification of 1) areas to be used for REDD+ and 2) all types of stakeholders and their rights in the proposed areas	• **Draft EIA law, Forest Law (2002) and Protected Area Law (2008)** require an environmental and social impact assessment. Draft EIA has an elaborate process for impact assessments and public information sharing. • **Forest Law (2002)** • **Law on Mineral Resource Management and Exploitation** require a written agreement of the private owner or respective government institution before exploration
	Application of Free, Prior and Informed Consent (FPIC) for Indigenous Peoples and affected local communities	• The RGC supports **the Declaration on the Rights of Indigenous Peoples supported by Cambodia** • **Draft law on EIA** requires FPIC and contains detailed guidance for how to inform the public prior to any activities Other PLRs that require consultation with communities prior to activities include: • **Forest law (2002):** • **Sub decree on forest concession management (2000)**

	Avoidance of involuntary resettlement of local communities and IPs	• **Constitution (article 44)** states that (Khmer) persons, individually or collectively shall have the right to ownership and that the right to confiscate properties from any person shall be exercised only in the public interest as provided for under the law and shall require fair and just compensation in advance.
		• **Draft EIA law** requires the involvement of project affected person in any resettlement planning and requirement of compensation to be provided for lost assets
		• **Land law (2008)** has a specific reference to IPS by stating that no authorities outside the community may acquire any rights to immovable properties belonging to IP
		• **National Policy on the Development of IPs (2009)**provides additional guidance for IP'lands
		  • The lands of IPs communities that are collective properties shall not be sold or transferred to any individual or group outside the communities.
		  • IP's communities may not be forced to leave the lands they have been occupying and using as collective ownership.
		  • Should there be any resettlement, this relocation can be carried out in compliance with the standards on resettlement, subject to prior, appropriate and fair compensation
		• **Sub-decree on economic land concession (2005)** also prohibits involuntary resettlement of lawful land holders

	Customary rights of local communities and IPs are respected	• **Land law (2008)** recognizes the collective property rights of IPS by stating that the IPs shall continue to manage their community and immovable property according to their traditional customs • **Forest law (2002**) recognizes customary, subsistence use rights of forest produces and by products for local communities, and rights of shifting cultivation by indigenous communities registered with the

		state. It also states that concessionaires shall not interfere with customary user rights taking place on land property of IPs who have customary access to user rights practiced by communities
		• **Fishery law (2004):** recognizes the traditional use rights of fisheries resources for local communities under the regulation of this law
		• **Protected area law (2008):** Access to traditional use of natural resources and customary practices of local community and Indigenous ethnic minority groups on family scale may be allowed as follows.
		  • **Core zone**: no access
		  • **Conservation zone**: recognition of access to traditional use, local customs, belief and religions of the local communities the ethnic groups
		  • **Sustainable zone**: same as above
		  • **Community protected area** recognition of use of natural resource in accordance with the management plan but no right to clear or work forest lands
		Other PLRs that recognize customary rights include:
		  • Sub-decree on community forestry management (2003)
		  • Sub-decree on measure of using state forest for plantation
		  • National Forest sector policy (2002):
		  • National Biodiversity Strategy and Action plan (2002):

The full and effective participation of relevant stakeholders **including women and other marginalized groups** in making and implementing REDD+ policies and measures	Full and effective participation of relevant stakeholders	• **Constitution (Article 35)**stipulates thatKhmer citizens of either sex shall have the right to participate actively in the political, economic, social and cultural life of the nation. The following PLRs encourage participation of stakeholders in the decisions, and activities related to management/protection of resources • Forest law (2008) • Environmental protection and natural resource management law (1996). • Protected area law (2008). • Draft EIA. • Fishery Law (2004). • Strategic Plan of the Ministry of Environment 2009-2013 • National Biodiversity Strategy and Action Plan (2002) • Cambodia Climate Change Strategic Plan 2013 (2014-2023) • Sub-decree on CFM • Sub-Decree No 53 on Establishment of Fisheries Conservation area in Kandal, Kampong Cham, Prey Veng and Takeo province • National Forest Sector Policy (2002) • National policy on the development of IPs (2009). • National Policy on the Development of IPs (2009) The following PLRs have a specific reference to promote women to participate in decision making and activities. • National policy on the development of IPs • National Biodiversity Strategy and Action Plan (2002)

		• Cambodia Climate Change Strategic Plan 2013 (2014-2023)
	Promote gender equality in the national REDD+ strategy and implementation framework	• The RGC supports **Convention on the elimination of all forms of discrimination against women CEDAW (1992)** • **Constitution (45)**stipulates that all forms of discrimination against women shall be abolished • **CMDG 3: Promote Gender Equity and Empower Women**
	Prior identification of areas of natural forests, critical ecosystems, and biodiversity for further conservation and protection	**The following PLRs require prior environmental impact assessments** • Draft EIA law • Forest Law (2002) • Environmental protection and natural resource management law (1996) • Protected area law (2008) • Fishery Law (2004): • National biodiversity strategy and action plan (2002). • Sub-decree on Social Economic Land Concession (2003) • Sub-decree on EIA

• Promote the conservation of natural forests, ecosystems and biological diversity	Conserve and protect natural forests, ecosystems, and biological diversity
	
	Avoid or minimize degradation of natural forest by REDD+ activities
		• **CMDG 7: ENSURE ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY**
		• **Constitution (Article 59)** stipulates that the State shall protect the environment and balance of abundant natural resources and establish a precise plan of management of land, water, air, wind, geology, ecological system, mines, energy, petrol and gas, rocks and sand, gems, forests and forestry products, wildlife, fish and aquatic resources.
		• **Forest law (2002)**
		  • Ensure conservation of biological diversity and cultural heritage
		  • Protect rare and endangered wildlife species
		  • The forests shall be protected against damaging activities caused by excessive exploitation, abusive forest clearing, forest ecosystem pollution, forest fires, shifting cultivation, diseases,
		• **Environmental protection and natural resource management law (1996)**
		  • Ensure the management and conservation of a protected area already designated as world or regional heritage site,
		  • Natural resources shall be preserved, developed, and managed to use in a rational and sustainable manner
		• **Protected area law (2008).** Protected areas shall be divided into four management zones, 1) core zone with maximum protection measures, 2) conservation zone, 3) sustainable use zone, and 4) community zone.
		• **Fishery Law (2004):** community fisheries have to sustainably manage their own areas following the plan, procedure and guideline of community fisheries.
		
		Other PLRs that promote conservation and protection of forests and biodiversity

		• Political Platform of the Royal Government of Cambodia of the Fifth Legislature of the National Assembly (2013) p13. • Rectangular strategy III (one of the four key objectives) • National Biodiversity Strategy and Action Plan (2002) • Strategic Plan of the Ministry of Environment (2009-2013) • National Forest sector policy (2002) • The Strategic Planning Framework for Fisheries: 2010-2019 (V 1 and 2) • Statement of the Royal Government of Cambodia on the National Fisheries Sector Policy • National water policy
• Ensure REDD+ will not be used for the conversion of natural forests for planted forest	• Avoidance of conversion of natural forest to planted forest	**Reforestation/afforestation activities targeted at barren lands or degraded forests** • **Forest law (2002):** Promote afforestation on degraded forest land and idle forest land **Avoidance of conversion of natural forest to planted forests** NoPLRs

• Enhance other social and environmental benefits among others **to mitigate climate change related impacts such as forest fire, and floods**	• Enhancement of social and environmental benefits	• **National Forest Programme (2010-2029)**
		  • Objective 1. Maximize sustainable forest contribution to poverty alleviation, enhanced livelihoods and equitable economic growth
		  • Objective 2., Adapt to climate change and mitigate its effects on forest based livelihoods
		• **National policy on green growth (2013):** enhance the well-being and livelihood of all people in harmonization with ecological safety through green development growth,.
		• **National Biodiversity Strategy and Action Plan (2002):** Reduce poverty in rural communities through appropriate community-based capacity building programs
		• **Strategic Plan of the Ministry of Environment 2009-2013:** Ensure environmental protection and natural resources preservation in maintaining sustainable development, improving the environmental quality and human health
		• **Statement of the Royal Government of Cambodia on the National Fisheries Sector Policy:** Ensure people's food security and to socioeconomic development in order to enhance people's livelihoods and the nation's prosperity"
		• **National Policy on the Development of IPs (2009):** Enable the IPs to gain benefits under the Constitution of the Kingdom of Cambodia
		• **Forestry law (2002):** Ensure sustainable forest management, Promote the development of community forestry agreements and programme and maximize the social, economic, environmental and cultural heritage benefits for Cambodia and its people
		• **Government Decision 699:** Funds from carbon sale shall be used to:
		1. Improve the quality of the forests
		2. Maximize the benefits to local communities who are participating in the project; and
		3. Study potential sites for additional forest carbon credit REDD+ projects.

Address the risk of reversals	• Address the risk of reversals of REDD+ achievements, including potential future risks to forest carbon stocks and other benefits	**NO PLRs**
Address the risk of displacement	• Avoid or minimize indirect land-use change impacts of REDD+ activities on forest carbon stocks, biodiversity and other ecosystem services	**NO PLRs**

ANNEXURE 12
Proposed indicators and data collection methods

Proposed principles	**Proposed criteria**	**Indicators**	**Data collection methods**
Actions complement or are consistent with the objectives of national forest programme and relevant international conventions and agreements	1. Effective enforcement of and compliance with existing policies, laws and regulations and international conventions		• National Forest Monitoring System
Transparent and effective national forest governance structures, taking into account national legislation and sovereignty	2. Transparency and accessibility of information related to planning and implementing of REDD+ activities including national Fund management and benefit sharing	1. Number of outreach materials disseminated in local language 2. Number of awareness raising activities in provinces 3. Regular updates on REDD+ activities through RTS website 4. Technical papers related REDD+ national policy and implementation being posted at the RTS website before final decisions are made 5. Consultation group is updated on policy discussion for their inputs in a timely manner 6. Regular disclosure of information regarding REDD+ funds and allocation of incentives	• RTS monitoring system
	3. Accountability of all bodies representing relevant stakeholders, including through establishing and operationalizing effective grievance mechanisms	7. Effective operation of grievance mechanisms • Number of grievances reported to RTS and relevant government agencies • Number of grievances resolved	• RTS monitoring system
Respect for the knowledge and rights of Indigenous Peoples and members of local	4. Prior identification of 1) areas to be used for REDD+ and 2) all types of stakeholders and their rights in the proposed areas	8. Effective application of prior social and environmental assessments under REDD+ areas (e.g. by EIA, Forest Law)	• RTS monitoring system • National Forest Monitoring System

Proposed principles	Proposed criteria	Indicators	Data collection methods
communities by taking into account relevant international obligations, national circumstances and laws,	5. Application of Free, Prior and Informed Consent (FPIC) for Indigenous Peoples and affected local communities	9. Percentage of Indigenous Peoples households being consulted based on FPIC principles under REDD+ areas 10. Number of documented consent by IPs and local communities in areas with REDD+ activities	• Population Census and initial survey to identify HH numbers • Sub-national government data
	6. Avoidance of involuntary resettlement of IPs and local communities	11. Number of Indigenous Peoples Households being evicted from their customarily owned land under REDD+ areas	• Population Census and initial survey to identify HH numbers • Sub-national government data • Third party verification
	7. Customary rights of IPs and local communities are respected • Rights to subsistence use of Timber, NTFPs, and fish • Rights to use forests for their cultural purpose spiritual, ancestral, burial forests • Rights of "sustainable and non-expansionary" shifting cultivation by indigenous peoples and communities recognized by the state.	12. Percentage of IPs and community households having their customary rights recognized under REDD+ areas	• Population Census and initial survey to identify HH numbers of local communities and IPs under REDD+ areas • Sub-national government data • The third party verifications
The full and effective participation of relevant stakeholders in particular indigenous peoples and local communities and women	8. Full and effective participation of relevant stakeholders in particular indigenous peoples and local communities and women in designing and implementing a national REDD+ strategy and implementation framework	13. Effective operations of Consultation Group comprised by nine stakeholder groups 14. Effective operation of the REDD+ gender group to incorporate gender concerns into making and implementing the REDD+ national policy	• RTS monitoring system
	9. Promote gender quality into the REDD+ national policy and implementation framework	15. Gender concerns being incorporated into the national REDD+ strategy and implementation framework	• RTS monitoring system

Proposed principles	**Proposed criteria**	**Indicators**	**Data collection methods**
• Consistent with the conservation of natural forests, ecosystems and biological diversity • Ensure that REDD+ actions will not be used for the conversion of natural forests for planted forests • REDD+ actions are used to incentivize the protection and conservation of natural forests and their ecosystems and to enhance other social and environmental benefits among others to mitigate climate change related impacts	10. Ensure prior identification of areas of natural forests, critical ecosystems, and biodiversity for further conservation and protection	16. Application of prior social and environmental assessments (e.g. EIA, forest law) under REDD+ areas	• National Forest Monitoring System
	11. Conserve and protect natural forests, critical ecosystems, and biodiversity	17. Areas of natural forests, critical ecosystems, and biodiversity conserved and protected	• National Forest Monitoring System • Data on forests from Forestry Administration, Fishery Administration and Ministry of Environment
	12. Avoidance of REDD+ being used for conversion of natural forest into planted forests	18. Avoidance of REDD+ being used for conversion of natural forests into plantation 19. Reforestation/afforestation activities targeted at barren lands/degraded forests forest into planted forests	• National Forest Monitoring System
	13. Enhancement of social and environmental benefits (reduction of forest fires, and floods)	20. Rates of poverty in REDD+ areas 21. Secure tenure for communities (number of CFs, CPAs, and CFi) 22. Incidents of forest fires (annual) 23. Incidents of floods (annual)	• National Forest Monitoring System • Cambodia Climate Change Alliance data • Disaster risk data
• Address the risk of reversals	14. Address the risk of reversals of REDD+ achievements, including potential future risks to forest carbon stocks and other benefits	24. Changes in the size of forest areas and their quality under REDD+ activities over time	• National Forest Monitoring System
• Reduce displacement of emissions.	15. Avoid or minimise indirect land-use change impacts of REDD+ activities on forest carbon stocks, biodiversity and other ecosystem services	25. Deforestation rates in areas under REDD+ and its surroundings	• National Forest Monitoring System